

УДК 378.016:78(043.3)

Наталя Георгіївна Кьон,
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії музики і вокалу,
Наталя Георгіївна Бітько,
викладач кафедри теорій музики і вокалу,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна.

ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ МАГІСТРАНТІВ У РІЗНИХ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ СТИЛЯХ

У статті розглянуто проблему збагачення методичної підготовки магістрантів-вокалістів на основі розширення стильової бази дисциплін навчального плану з методики викладання вокалу та історії вокального мистецтва. Увагу приділено специфіці вокально-естрадного виконавства, що пояснюється його значущістю в житті сучасної молоді та практичною необхідністю розрізняти академічний і естрадно-пісенний стиль у підготовці студентів до фахової діяльності шкільного вчителя музичного мистецтва. Проаналізовано різні погляди на якісні характеристики засновничих фонаційно-виконавських навичок – вокального дихання і звукоутворення; відзначена роль орієнтації в них магістрантів для набуття ними здатності до професійного самовдосконалення, самостійного опанування нових галузей фахової діяльності, відповідно викликами часу й ринку праці.

Ключові слова: магістрант, викладач вокалу, виконавський стиль, академічне та естрадне виконавство.

Підготовка майбутніх викладачів вокалу вищих музично-педагогічних освітніх закладів є надзвичайно актуальною проблемою: адже впродовж чималого часу постановку голосу майбутніх учителів музики здійснювали, здебільшого, випускники спеціалізованих освітніх закладів – консерваторій і музичних академій, налаштовані на вокально-виконавську професійну діяльність та підготовку до неї своїх вихованців. Тому навчання співу студентів – майбутніх шкільних учителів у класі з постановки голосу нерідко здійснювалося без достатнього врахування специфіки їхньої підготовки до співочо-виконавської та вокально-педагогічної діяльності.

Суттєві зміни в галузі підготовки педагогічних кадрів для вищої школи, зокрема – викладачів вокалу, відбулися на межі ХХ – ХХІ століть, у зв'язку із приєднанням України до Болонського процесу та переходом на багаторівневу освіту з введенням ступеня магістра, що відкрило шлях до цілеспрямованої та всебічної підготовки фахівців відповідної кваліфікації. Чималу роль у науково-методичному забезпеченні підготовки магістрів – майбутніх викладачів вокалу відіграли дослідження фахівців, які досліджували питання специфіки їхньої виконавської та науково-методичної підготовки (Л. Василенко, А. Козир, О. Лобова, Г. Падалка, Ю. Юцевич та ін.), розробляли інноваційні технології підготовки майбутніх викладачів вищих освітніх закладів (В. Міщанчук, О. Новська, Г. Стасько, О. Стахевич, Лю Цзя), висвітлювати питання вдосконалення в них інтерпретаційних умінь, виконавського артистизму і творчої активності (Пан На, Ван Чень, Чень Люсін, Д. Юник), проблеми формування індивідуального стилю музиканта-виконавця (Т. Анікіна, А. Козир, В. Харченко та ін.)

Зазначимо, що йдеться про вокальну підготовку студентів, які опановують навички сольного академічного співу. Суттєвим є те, що, як показала практика, у процесі фахової підготовки в студентів виникає потреба в уявленнях і певних умінь у галузі естрадного стилю співочого музикування. Її існування зумовлено тим, що майбутні вчителі музичного мистецтва на уроках мають бути не тільки як співаки-ілюстратори вокальних творів класичного стилю, з якими мають знайомитися школярі в процесі так званого «слухання музики», а і працювати над розучуванням шкільного репертуару, який належить переважно до жанру естрадної пісні. Неготовність викладачів із постановки голосу відрізняти властиву цим стилям фонаційну техніку та особливості манери виконання шкільних пісень суттєво знижує, за спостереженнями, якість цієї важливої ланки в підготовці студентів до фахової діяльності.

Варто також звернути увагу на те, що здебільшого студенти самостійно опановують естрадну манеру співу й застосовує її під час студентських розважальних заходів, у вільному, дозвіллевому музикуванні, що є природним результатом тяжіння сучасної молоді до «легкої» музики. Підвищенню її якості має сприяти їхня орієнтованість у специфіці різностильових явищ, критеріях оцінювання їхньої художньо-естетичної, духовно-змістової, виконавської якості.

Отже, констатуємо, що в умовах сьогодення розширення сфери вокально-професійних знань і уявлень майбутніх фахівців відбувається через орієнтацію в естрадно-вокальних стилях та виконавських манерах набуло високої актуальності.

Мета статті – обґрунтування сутності терміна «орієнтація у вокально-виконавських стилях» та специфіки його прояву в підготовці

магістрантів до педагогічної діяльності в музично-педагогічних закладах освіти.

Завдання статті: уточнити феномен «вокально-виконавський стиль»; аналіз різних підходів до особливостей формування фундаментальних вокально-фонаційних навичок в академічному та естрадному виконавських стилях, орієнтація в яких має сприяти підвищенню ефективності в підготовці майбутніх фахівців.

Питання стилю є одним із центральних і заснованих у мистецтві, зокрема – у музичній творчості й виконавстві. Значущість виконавського стилю в контексті буття музичного мистецтва вибудовується, за О. Соколом, як спосіб реалізації інтонаційно-звукової реальності музичної тканини, сенсом якої є відкриття, вираження й музично-комунікативний акт, «...тобто інтонаційно-художня діяльність і спілкування» (Сокол, 2013: 48).

Не вдаючись у межі статті всебічному виявленню сутності дефініції, зазначимо тільки, що їй властива багаторівневість значень, які стосуються явищ різного порядку: стилю епохи, історичного періоду, національного, індивідуально-персоніфікованого прояву тощо. Отже, у вокально-виконавському стилі зливаються художньо-стильові особливості твору, сталі виконавські традиції, індивідуальність співака, особливості його художньо-змістових уявлень, і мислення, здатність до врахування запитів слухачької аудиторії та фонаційно-технічна озброєність.

Найбільш узагальненим є розгалуження музичних, зокрема – вокальних творів за ознаками академічного (класичного), народного та естрадного стилів. Насамперед, твори в зазначених стильових образах підрозділяються на підвиди й різновиди. Так, академічний стиль, який є основою вокального репертуару студентів, охоплює жанри класичної музики різних епох і творчих напрямів, – музику доби Ренесансу, Бароко, класицизму, романтизму, модерну тощо. Крім того, академічно-виконавський стиль може розглядатись і під кутом зору національно-стильових особливостей, виконавських традицій, типових для культури певного народу, країни тощо. Музикознавці й вокалісти вирізняють певні стилі й відповідні їм вокальні школи: італійську, широко відому під назвою співучого «бельканто»; французьку вокальну школу з її тяжінням до театралізовано-декламаційного стилю; німецьку романтичну школу, якій властиві деталізована і пронизана виразним речитативом мелодика, що потребує психологічно-витонченого інтонування тощо. Зрозуміло, що без усвідомлення цієї специфіки неможливо досягти достовірно-стильового виконання твору.

Важливу роль у музичному розвитку студентів відіграє й народна пісня: важливість орієнтації у її різновидах і виконавських манерах є невід'ємним складником національної культури, і знання фольклорних джерел має сприяти національно-духовній самоідентифікації, збереженню духовної пам'яті поколінь. Отже, орієнтація в народних стилях музикування є важливим і необхідним

джерелом духовного, мистецького й фахового збагачення майбутніх викладачів вокалу.

Ще одна стильова сфера, якою, як було зазначено вище, активно й самостійно опановує студентська молодь, є естрадне мистецтво в його найбільш популярних формах. Натомість ознайомлення з особливостями стильових відмінностей естрадно-вокального виконавства не входить до завдання освіти академічно-вокального типу, що значно знижує ефективність підготовки студентів до майбутньої фахової діяльності.

У визначенні питань, які мають вирішуватись в процесі формування в магістрантів здатності до орієнтації в різноманітті стилів, уточнимо сутність феномена та особливості його прояву у вокально-освітньому середовищі.

У довідковій літературі зазначено, що поняття «орієнтація» походить від латинського *oriens* – «висхідний» та «origo» – «вставати, починатись, а також із пра-індоевропейського «ergh» – «рухати, піднімати» і зв'язується із визначенням особистою свого місця в просторовому вимірі. У побутовому сенсі під орієнтуванням розуміють вміння розбиратись у чомусь, бути ознайомленим щодо чогось.

Широко застосовується зазначене поняття у фізіології, у дослідженні рефлексивної сфери індивіду: орієнтовним рефлексом називають реакцію очікування, відчуття, яке виникає при появі нового подразника. На значущості орієнтовного рефлексу для становлення пізнавальної діяльності людства наголошував ще І. Павлов, який образно називав його «рефлекс що таке?». Філогенетичну цінність орієнтовного рефлексу зв'язують зі здатністю особистості враховувати й використовувати з позитивним ефектом для себе нові життєві обставини, умови життєдіяльності. Отже, у галузі музично-когнітивної діяльності орієнтовний рефлекс стає основою пізнавальної активності й забезпечує освоєння різноманітного навчального матеріалу, що особливо важливо щодо маловідомих майбутньому фахівцю стилів і жанрів, які не входять до головних програмних вимог навчальних дисциплін.

У педагогічній науці поняття орієнтації застосовують у різних сенсах і словосполученнях. Найчастіше орієнтація розуміється як вказівник напряму творчих пошуків, розумової активності. Так, зокрема, розглядають такі науково-методологічні напрями, як способи зорієнтованості наукового пошуку (панування в освітній системі гуманістичної орієнтації, культурологічної, системної орієнтації, орієнтованості на певні наукові принципи тощо). Застосовується це поняття і щодо виявлення або формування певного ставлення суб'єкта до пізнання знань у колі певних явищ, ситуацій, сфер особистісної активності.

Науковці підкреслюють, що за своїм змістом орієнтовна діяльність сприяє формуванню в особистості уявлень про специфічність певного явища, способи виконання дії або діяльності, але не стосується самої активності й не передбачає повне оволодіння об'єктом, якому надається увага. Отже,

пропонуючи розширити сферу вокально-фахових знань, наголосимо, що йдеться не про всебічне засвоєння магістрантами навичок естрадного виконавства на професійному рівні, а про їхню обізнаність з особливостями стилю, різноманітним жанрів, особливостями фонаційної та сценічно-виконавської підготовки. Завдяки цьому майбутні фахівці отримують можливість аргументовано характеризувати суперечливі музичні явища під час їхнього обговорення зі студентами й у такий спосіб більш ефективно впливають на формування в них вибіркового ставлення до розмаїття вокальних творів і виконавців у різних стилях, а можливо – і здійснювати керівництво студентською (шкільною) самодіяльністю естрадно-пісенного типу, полегшує процес самостійного поглиблення своїх знань у відповідній галузі.

Для магістрантів, які спеціалізуються в галузі академічного співу, найбільш важливими галузями, у яких доцільно, на наш погляд, формувати їхні орієнтаційні уявлення, є народне співоче мистецтво, естрадне, джазове виконавство, різновиди напрямів у стилі року. Як відомо, на цей час явища неакадемічних музичних стилів, з огляду на їх відмінності за функціями, типом художньої змістовності, комунікативних зв'язків зі слухачами, нарешті – принципово іншою фонаційною технікою, залишаються поза увагою майбутніх фахівців.

Фахові знання і вміння цього роду магістранти мають набувати на дисциплінах з історії вокального виконавства, методики вокальної освіти, а також експериментально – фрагментарно – на практичних заняттях із виконавської майстерності та ансамблевого музикування, на засадах чого магістранти набувають відповідних знань і здатності їх певним чином враховувати у своїй професійній діяльності. З цього погляду нам імпує позиція Лю Цзя, яка зазначає, що в підготовці магістрантів як фахівців вищої кваліфікації важливо, щоб їхня вокально-фахова підготовка забезпечувала не тільки здатність діяти як музикантам-виконавцям і педагогам-практикам, а і ставала «...виконавсько-педагогічною лабораторією, у якій відбувається постійний пошук і збагачення знань, досвід творчо-педагогічної діяльності» (Лю Цзя, 2017: 25–26).

Розглянемо, у яких напрямках і межах доцільно стимулювати орієнтацію магістрантів у галузі естрадного мистецтва з погляду значущості для їхньої майбутньої вокально-викладацької діяльності. Передусім важливо сформувати в них знання про специфіку розважально-масового музичного мистецтва, що репрезентує культуру широких верств населення, а також розгалуження цього виду мистецтва на стилі: поп-музику (до якого належать і естрадні пісні), джазу та року, у кожного з яких є власна історія виникнення й розвитку, зв'язана з цариною певних ідей і духовних потреб нових поколінь. Важливою є також орієнтованість магістрантів у особливостях молодіжної субкультури, обізнаність у властивих їм музичним напрямкам, прояву позитивних і негативних рис, що може стати вирішальним у запобіганні небажаних тенденцій у духовному й вокальному розвитку їхніх

вихованців. Цим питанням присвячені праці таких науковців, як А. Арутюнова, А. Васюрина, Г. Кнабе, І. Козаченко, І. Саханова, О. Старовойтова, О. Сапожник, А. Федорцева, І. Швец та ін.

Звертаючись до питань фонаційно-виконавського спрямування, зазначимо, що, з погляду авторитетних науковців, навички академічного й естрадного співу мають як споріднені риси, так і суттєві розбіжності. Уточнимо, у чому вони проявляються й чому орієнтація в них є важливою для майбутньої вокально-викладацької діяльності магістрантів.

Насамперед зазначимо, що більшість методистів та педагогів-практиків наголошує на важливості володіння технікою академічного вокалу як базового для всіх різновидів вокального виконавства (Л. Дмитрієв, Л. Дерев'янка, Г. Кнабе, С. Клітін та ін.).

Натомість існують і дослідження, результати яких стверджують наявність зворотного впливу, наприклад – корисність засвоєння типу вокального дихання, властивого естрадним співакам, вокалістам академічного вокалу, а саме – так званого «малого дихання» (Сет Риггс, 2010; Стулов, 2014; Стулова, 2016). Така думка спирається на праці видатного фізіолога Л. Работнова, який досліджував співацьку техніку Федора Шаляпіна, Леоніда Собінова та інших співаків і дійшов висновку, що вони користувалися «парадоксальним» типом дихання, яке не проявляється у видимих ознаках і обмежується мінімумом кількості повітря, і, однак повністю забезпечує досягнення яскравого й варіативного за гучністю й виразністю співацького звуку (Работнов, 1932). Доцільність володіння цією технікою підтверджена в спеціальних спостереженнях Г. Стулової, яка наголошує: «Спеціально проведені дослідження показали, що порівняно невелика кількість повітря при помірному вдиху, за умови використання м'якої атаки звуку на затамованому диханні, може забезпечити тривалість фонаційного видиху, що становить 15–20 секунд. Цього цілком достатньо для того, щоб виконати найдовшу музичну фразу з вокального репертуару» (Стулов, 2014: 107). І далі: «Отже, виникає питання: «навіщо потрібен такий тип вдиху, який свідомо створює умови для досягнення максимального обсягу повітря, якщо вдих за кількістю вдихуваного повітря повинен бути помірним?» (Стулов, 2014: 108).

Слушно, що саме такий тип дихання властивий естрадно-пісенній манері, характерними ознаками якої є також переважно м'яка атака звуку, менша вимогливість щодо динамічної яскравості голосу, порівняно лаконічні й чітко структуровані фрази, що й зумовило, вірогідно, стійкість співаків до користування малим диханням.

З цього виходить, що ознайомлення магістрантів із різним типами вокального дихання розширить їхні можливості індивідуалізованої роботи зі студентами, створить умови для їхнього варіювання у виконанні класичного і шкільного пісенного репертуару.

Корисним вважаємо й розширення уявлень магістрантів щодо якості вокального звукоутворення, зокрема – ролі мовної техніки, яка вважається типовою для естрадного співу і визначається в термінах «вокальне мовлення», «мелодекламація», «декламація», «лемент» тощо (О. Кліпп, Л. Перетяга, Г. Стулов, Т. Шидловська та ін). Яскравим підтвердженням цього припущення є вислів видатного співака Федора Шаляпіна: «Добре вимовлене – напів проспіване» (Шаляпін, 1960: 157).

Уточнимо, що, за В. Морозовим, мовлення та спів треба розглядати в площині фонетичного методу роботи над голосом, а щодо вислову «співати як говорити» – науковець зауважує, що «...природність співацького мовлення не означає, що воно повинне бути тотожним розмовному мовленню як за звучанням, так і за фізіологічними механізмами утворення, оскільки механізми утворення мовленнєвих і вокальних голосних у висококваліфікованих співаків суттєво різні» (Морозов, 2002: 79).

Підтвердження цієї позиції знаходимо і в праці «Як стати зіркою» відомого американського співака й педагога Сета Ріггса, у якій широко пропагується «спів у мовленнєвій позиції», Натомість автор застерігає: «...будьте обережні: спів у мовленнєвій позиції не означає, що співати треба саме так, як говорити» (Сет Ріггс, 2010: 28).

Зрозуміло, що йдеться не про побутову розмовну мову, а про техніку вимови, вироблену в театральному й ораторському мистецтві. Така розмовна техніка передбачає говоріння на диханні, з виразною, виразною артикуляцією, з увагою до зміни динаміки, інтонаційної виразності, передбачає володіння різними типами атаки звуку, і навіть до певної міри сформованим високим куполом, спрямованістю зусиль на наближене звукоутворення.

ЛІТЕРАТУРА

Емельянов В. В. Фонопедический метод формирования певческого голосообразования: методические рекомендации для учителей музыки. Новосибирск: Наука, 1991. 41 с.

Лю Цзя Методика підготовки майбутнього викладача вокалу до інноваційно-фахової діяльності. дис. ... кан пед. наук. Київ: НПУ ім. М. Драгоманова. 2017. 217 с.

Морозов В. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. Москва: ИП РАН, МГК им. П. И. Чайковского, Центр «Наука и искусство», 2002. 494 с.

Работнов Л. Д. Основы физиологии и патологии голоса певцов. М.: Музгиз, 1932. 160 с.

Сет Риггс. Методика обучения взрослых и детей певческим навыкам «Как стать звездой». М., Музыка, 2010. 103 с.

REFERENCES

1. Yemel'yanov, V. V. (1991). *Fonopedichesky metod formuvannya spivochoho holosoutvorenniya:*

Зауважимо, що володіння технікою мовлення такого типу необхідне всім майбутнім учителям також із погляду того, що в процесі роботи вони несуть серйозне голосове навантаження, чергуючи педагогічну мову і спів.

Отже, набуття уявлень щодо «неакадемічної манери» виконавства (В. Ємельянов), відкриває нові можливості для вдосконалення в майбутніх викладачів вокалу почуття творчого й виконавського стилю, сприяє помякшенню протиріч між класичною та естрадною манерами співу й дозволяє їм оволодівати елементами різних співацьких манер із користю для їхнього вокального і методико-викладацького становлення (Емельянов, 1991).

Орієнтованість фахівця в широкому колі музичних явищ має сприяти розширенню світогляду магістрантів, їхньої здатності орієнтуватися в багатомірному світі вокального мистецтва та екстраполювати самостійно набуті знання в практику вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Здатність до пізнавально-зорєєнтовної діяльності має сприяти професійному самовдосконаленню фахівця, самостійному набуттю нових видів спеціалізації, здатності більш повно враховувати музичні інтереси нових генерацій, відповідати на виклики сучасності й мінливі умови ринку праці. Завдання відповідного характеру можуть бути включені в програмні вимоги з фахових дисциплін із методики вокальної освіти, історії вокального мистецтва та фрагментарно – в заняття із виконавської майстерності та ансамблевого музикування, стати основою спецкурсу, що сприяло б орієнтації магістрантів у різностильових музичних явищах.

Викладені положення свідчать про доцільність подальшої розробки й методичного забезпечення удосконалення в майбутніх фахівців з академічного вокалу здатності до орієнтації в різних виконавських стилях.

Сокол О. Виконавські ремарки: образ світу і музичний стиль. Одеса: Астропринт, 2013. 342 с.

Стулов И. Х. (2014) Некоторые особенности работы с голосами эстрадных певцов. Новые Образовательные Технологии [Электронный формат] : Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/nekotorye-osobennosti-raboty-s-golosami-estradnyh-pevtsov> (дата звертання: 28.05.2018)

Стулова Г.П. Типы дыхания в пении. *Наука и Школа*. № 2'2016. С. 105–108.

Шаляпін Ф. Литературное наследство. Воспоминания. Письма. Т. 2. М.: Искусство, 1960. 630 с.

metodychni rekomendatsiyi dlya vchyteliv muzyky (*Phonopedic method of singing voice formation:*

instructional guidelines for music teachers). Novosybirsk : Nauka. [in Russian].

2. Lyu, Tszya. (2017). Metodika pidgotovki maybutn'ogo vikladacha vokalu do innovatsiynofakhovoi diyal'nosti (*Methods of preparing of future vocal instructor for innovation and professional activities*). Dis. ... kand. ped. nauk. – Kiïv : NPU im. M. Dragomanova. Kyiv: NPU named after Drahomanov M. [in Ukraine].

3. Morozov, V. (2002). Iskusstvo rezonansnogo peniya. Osnovy rezonansnoy teorii i tekhniki (*The are of resonantsinging. Fundamentals of resonant theory and technology*) Moscow: IP RAN, Moskovskaya Gosudarstvennaya Konservatoriya im. P. I. Chaykovskogo, Tsentr «Nauka i iskusstvo». (Moscow: IP RAN, Moscow State Music Conservatory named after P. I. Tchaikovsky, the Center 2Scienceand Art») [in Russian].

4. Rabotnov, L. D. (1932). Osnovy fiziologii i patolohiyi holosu peyvov. (*Fundamentals of physiology and pathology the singers voice*). Moscow : Muzgiz [in Russian].

5. Set, Riggs. (2004). Metodika obucheniya vzroslykh i detey pevchskim navykam «Kak stat' zvezдой». (*Methods of teaching adults and childrens in gings kills «How to become a star»*). Sankt-Peterburg. [in Russian].

6. Sokol, O. (2013). Vikonavs'ki remarki: obraz svitu i muzichniy stil' (*Perform in remarks: the image of the world and the musical style*). Odesa : Astroprint. (Odessa : Astroprint). [in Ukraine].

7. Stulov, I. KH. (2014). Nekotoryye osobennosti raboty s golosami estradnykh pevtsov. Novyye Obrazovatel'nyye Tekhnologii (*Some features of working with the voices of pop-singers. New Educational Technologies*). [Elektronniy format] : Rezhim dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/n/nekotorye-osobennosti-raboty-s-golosami-estradnyh-pevtsov>. [in Russian].

8. Stulova, H. P. (2016). Typy dykhannya v spivi. Nauka i Shkola (*Types of breathing in singing. Science and school*). 2. 105-108. [in Russian].

9. Shalyapin, F. (1960). Literaturnoye nasledstvo. Vospominaniya. Pis'ma. (*Literary heritage. Memories. Letters*). T. 2. M.: Iskusstvo (Art). [in Russian].

Наталья Георгиевна Кён

кандидат педагогических наук, доцент,
заведующая кафедрой теории музыки и вокала

Наталья Георгиевна Битко

преподаватель,

Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского ул. Старопортофранковская, 26, м. Одесса, Украина

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРИЕНТАЦИИ МАГИСТРАНТОВ В РАЗНЫХ ВОКАЛЬНО-ИСПОЛНИТЕЛЬСКИХ СТИЛЯХ

В статье анализируется проблема обогащения содержания подготовки магистрантов – вокалистов академического профиля на основе их ориентации в различных исполнительских стилях, Актуальность проблемы связывается с необходимостью будущих преподавателей более полно учитывать интересы студенческой молодежи и быть способным к критическому анализу стилевых манер, к которым тяготеют новые поколения, важностью адаптации специалиста к условиям современной школьной действительности и повышению требований к своей самостоятельно-развлекательной музыкальной деятельности.

Цель статьи – обоснование сущности понятия «ориентация в вокально-исполнительских стилях», выявление различий и общности в академической и эстрадной манерах пения, к которым в той или иной форме приобщаются студенты в учебном процессе и во время педагогической практики.

Рассмотрена сущность понятия «ориентация», под которым понимается способность осознавать основополагающие признаки и особенности явления, которая не предполагает овладение ими в полной мере. Однако наличие ориентации в определённых явлениях позволяет индивиду при необходимости самостоятельно углублять свое понимание, использовать знания с целью формирования соответствующих навыков и умений.

Раскрыта природа психофизиологической и когнитивной целесообразности ориентировочной активности индивида, особенности ее проявления в познавательной учебной деятельности и в сфере вокального образования.

Констатируется, что сегодня широкие слои населения многих стран отдают предпочтение развлекательно-эстрадному искусству, что свидетельствует о необходимости его серьёзного изучения и использования этих тенденций с наибольшей пользой для музыкального воспитания современной молодежи. Это подтверждает значимость овладения современным учителем музыки готовностью к ориентации во всём многообразии музыкальных явлений.

Ориентация в области эстрадной музыки важна для будущих специалистов также в связи с тем, что школьный учитель, обучая учеников пению, пользуется репертуаром, большая часть которого относится к жанру эстрадной песни: следовательно, он должен понимать, в чем состоят особенности соответствующих исполнительских навыков.

Анализуються різні погляди на якісні характеристики ряду фонових виконавчих навичок – вокального дихання і звукоформування в різних вокальних стилях; показана доцільність орієнтації в їх особливостях з точки зору взаємобогащення і пошуку нових шляхів в методиці підготовки майбутніх фахівців.

Відзначається роль орієнтаційної активності в отриманні магістрантами здатності оцінювати інноваційні навички і способи професійної діяльності, відкриттю нових шляхів самосовершенствования відповідно соціокультурним запитам сучасного суспільства.

Ключові слова: магістрант, викладач вокала, виконавчий стиль, академічне і естрадне виконання.

Natalya Koehn,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Music and Vocal Theory Department,
Natalya Bitko,
teacher,
State institution «South Ukrainian national pedagogical
University named after K. D. Ushinsky»
26 Staroportofrankovskaya St., Odesa, Ukraine

IMPROVEMENT OF MASTERS' ORIENTATION IN VARIOUS VOCAL-PERFORMING STYLES

The problem of enriching the content of the training of undergraduates – academic vocalists on the ground of their orientation in various performing styles is analysed in the article. The topicality of the problem is associated with the need for future teachers to take into account the interests of students in a greater extent and to be able to critically analyse the style manners to which new generations lean toward alongside with the importance of specialists' adaptation to the conditions of the modern school reality and increase of the requirements to their own self-entertaining musical activities.

The aim of the article is to substantiate the essence of the concept «orientation in vocal-performing styles», to identify differences and commonality in the academic and pop manner of singing, into which students in one form or another are involved within the educational process and during their pedagogical practice.

The essence of the concept «orientation» is considered, it means the ability to recognize the basic features and features of a phenomenon that does not imply mastering them to the full. However, the presence of orientation in certain phenomena allows an individual, if necessary, to independently deepen his / her understanding, to use his / her knowledge to create the corresponding skills and abilities.

The nature of the psycho-physiological and cognitive expediency of the individual's orienting activity, the features of its manifestation in the cognitive educational activity within the sphere of vocal education are revealed.

It is stated that today the broad segments of the population of many countries prefer entertainment and variety art, which demonstrates the need for its serious study and use of these tendencies with the greatest benefit for the musical education of modern youth. This confirms the importance of training the modern teacher of Music in the context of developing his / her readiness for the orientation in all the variety of musical phenomena.

Orientation in the field of pop music is important for future specialists because a school teacher, while teaching pupils singing, uses a repertoire the major part of which relates to the genre of pop songs, therefore, he / she must understand what the features of the relevant performing skills are.

Different views on the qualitative characteristics of a number of articulatory-performing skills – vocal breathing and sound formation in different vocal styles – are analysed; the expediency of orientation in their peculiarities is represented from the point of view of mutual enrichment and the search for new ways in the methodology of training future specialists.

The role of the orientation activity in the acquisition, by the master course students, of the ability to evaluate innovative skills and methods of professional activity, to discover new ways of self-improvement in compliance with the socio-cultural needs of the modern society is marked.

Key words: a master course student, teacher of vocal, performing style, academic and variety performance.

Подано до редакції 29.05.2018 р.